

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๘๖
วันอังคาร ที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุจริตานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภุมรัตน์ ทักชาติพงศ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๗. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๘. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๙. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	(ลาการประชุม)
--------------------------	---------------

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาจากกลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ร่ารื่น

ผู้บังคับบัญชาจากกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

๒. นายอริคม อินทุภูติ

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นางชื่นสมน นิเวทวงศ์

๓. นางสาวธิดิพร วิชัยธนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๒. นายวิษณุพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐ ถึงครั้งที่ ๓๘๕ วันจันทร์ ที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ต่อจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๖๘ เป็นต้นไป ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๖๘

“มาตรา ๖๘ ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้ว ก่อนชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสิทธิเข้าตรวจดูพยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นเพื่อประกอบการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เว้นแต่เป็นคำกล่าวหา บันทึกปากคำบุคคลหรือบันทึกความเห็นหรือพยานหลักฐานใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นตามข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ผู้ถูกกล่าวหาจะเข้าตรวจดูไม่ได้

ในกรณีพยานหลักฐานใดถ้าเปิดเผยแล้วอาจทำให้มีผลกระทบต่อความปลอดภัยของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะในฐานะใดๆ หรือจะกระทบต่อสาระสำคัญของสำนวนการไต่สวน หรือจะทำให้การไต่สวนไม่มีประสิทธิภาพ หรือพยานหลักฐานนั้นปรากฏข้อมูลส่วนบุคคลหรือเป็นเอกสารลับของทางราชการ ผู้ถูกกล่าวหาจะเข้าตรวจดูพยานหลักฐานนั้นไม่ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเข้าตรวจดูพยานหลักฐานให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ่งสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอให้เพิ่มขึ้นใหม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตราใดที่กำหนดให้มีการแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหา ก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะชี้มูลความผิด

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๖๖ กำหนดให้มีการแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหา ก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะชี้มูลความผิด

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่เมื่อได้มีการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาตามมาตรา ๖๖ แล้ว ทั้งนี้ในส่วนที่ข้อกล่าวหาผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสิทธิเข้าตรวจดูพยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นได้ เพื่อประโยชน์ที่ในส่วนที่ ข้อกล่าวหา เว้นแต่เป็นคำกล่าวหา บันทึกปากคำบุคคลหรือบันทึกความเห็นหรือพยานหลักฐานใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นตามข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา นั้นผู้ถูกกล่าวหาจะเข้าตรวจดูไม่ได้”

ที่ประชุมแสดงความเห็นและสอบถาม ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรคงคำว่า “เพื่อประกอบการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา” ในวรรคหนึ่งไว้ตามเดิม

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากคงคำว่า “เพื่อประกอบการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา” ในวรรคหนึ่งไว้ตามเดิม คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจไม่ให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าตรวจดูพยานหลักฐานหลังจากที่ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อกล่าวหาแล้ว

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า ควรกำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิคัดสำเนาเอกสารด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิคัดสำเนาเอกสารด้วย จึงเสนอแก้ไข ความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเข้าตรวจดูหรือคัดสำเนายานหลักฐาน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า ข้อยกเว้นที่กำหนดไว้ใน วรรคสองอาจเป็นเหตุให้ผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถขอตรวจดูยานหลักฐานได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรตัดคำว่า “หรือจะกระทบต่อสาระสำคัญของสำนวนการไต่สวน หรือจะทำให้การไต่สวนไม่มีประสิทธิภาพ” ในวรรคสอง ออก เพราะการตรวจดูยานหลักฐานย่อมกระทบ ต่อสาระสำคัญของสำนวนการไต่สวนหรือจะทำให้การไต่สวนไม่มีประสิทธิภาพได้ จึงเสนอแก้ไขความ ในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในกรณีพยานหลักฐานใดถ้าเปิดเผยแล้วอาจทำให้มีผลกระทบต่อความปลอดภัยของ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะในฐานะใดๆ **หรือกระทบต่อสวัสดิภาพของส่วนชนบทไร่สวน หรือสหกรณ์ให้ ไร่สวนไร่สวนไม่มีประสิทธิภาพ** หรือพยานหลักฐานนั้นปรากฏข้อมูลส่วนบุคคลหรือเป็นเอกสารลับของ ทางราชการผู้ถูกกล่าวหาจะเข้าตรวจดูยานหลักฐานนั้นไม่ได้”

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรานี้อาจนำ หลักการเรื่องการปกปิดชื่อและที่อยู่ของบุคคลหรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวบุคคลตามมาตรา ๒๗ ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีคุ้มครอง พ.ศ. ๒๕๕๙ มากำหนดได้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญคาดหวังว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไปกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเข้าตรวจดูหรือคัดสำเนายานหลักฐานให้สอดคล้อง กับความในวรรคสองที่กำหนดห้ามมิให้มีการตรวจดูยานหลักฐานที่ปรากฏข้อมูลส่วนบุคคล นอกจากนี้ ความในวรรคสองควรแก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิได้รับทราบสรุปสาระสำคัญของพยานหลักฐาน ที่ต้องห้ามมิให้มีการเข้าตรวจดูได้ เพื่อให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติม ความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในกรณีพยานหลักฐานใดถ้าเปิดเผยแล้วอาจทำให้มีผลกระทบต่อความปลอดภัยของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะในฐานะใดๆ **หรือกระทบต่อสวัสดิภาพของส่วนชนบทไร่สวน หรือสหกรณ์ให้ ไร่สวนไร่สวนไม่มีประสิทธิภาพ** หรือพยานหลักฐานนั้นปรากฏข้อมูลส่วนบุคคลหรือเป็นเอกสาร ลับของทางราชการผู้ถูกกล่าวหาจะเข้าตรวจดูยานหลักฐานนั้นไม่ได้ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะขอให้ พนักงานไต่สวนสรุปสาระสำคัญของพยานหลักฐานดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เปิดเผยชื่อ ตำแหน่งและที่อยู่ของ บุคคลหรือพยานบุคคลดังกล่าว”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในการแจ้งข้อกล่าวหาจะมีการแจ้งข้อเท็จจริงและรายละเอียด บางเรื่องให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบอยู่แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในชั้นการแจ้งข้อกล่าวหาอาจยังไม่มีพยานหลักฐานหรือ มีพยานหลักฐานแล้วแต่ยังไม่สามารถให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าตรวจดูได้

นางชีนุสมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า รายละเอียดและองค์ประกอบของคำกล่าวหาจะมีการกำหนดไว้ใน ร่างมาตรา ๔๘

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งกำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าตรวจดูบันทึกปากคำบุคคลหรือบันทึก

ความเห็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นตามข้อกล่าวหาได้ แต่ไม่แน่ใจว่าในการสอบสวนคดีอาญาทั่วไปผู้ต้องหา มีสิทธิเข้าตรวจดูพยานหลักฐานดังกล่าวได้หรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าตรวจดูพยานหลักฐานในชั้นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในลักษณะเดียวกับการตรวจพยานหลักฐานในชั้นการพิจารณาของศาล อาจไม่เหมาะสม ทั้งนี้ ควรกำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิได้รับทราบข้อกล่าวหาและสรุปสาระสำคัญของพยานหลักฐานจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การพิจารณาและการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีลักษณะใกล้เคียงกับการดำเนินการในชั้นการพิจารณาของศาล เพราะมีการกำหนดให้ถือสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณาของศาล และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งเป็นดังนี้ **“ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาตามมาตรา ๖๖ แล้ว ทชชชี่เนงงแห่งข้อกล่าวหาผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิเข้าตรวจดูพยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นได้ เพื่อประโยชน์ทชชี่เนงงแห่งข้อกล่าวหา เว้นแต่เป็นคำกล่าวหา บันทึกปากคำบุคคลหรือบันทึกความเห็นหรือพยานหลักฐานใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นตามข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ผู้ถูกกล่าวหาจะเข้าตรวจดูไม่ได้”**

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... กำหนดให้ศาลสามารถพิจารณาคดีลับหลังจำเลยซึ่งเป็นหลักการของระบบไต่สวนได้ ดังนั้น การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นกระบวนการก่อนการพิจารณาของศาลก็น่าจะดำเนินการลับหลังจำเลยได้เช่นเดียวกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญประสงค์ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเพื่อให้ได้ความจริงว่ามีการกระทำความผิดตามที่มีการกล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดจริงหรือไม่ ไม่ได้ประสงค์ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการโดยมุ่งหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นที่จะต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาเข้ามาตรวจดูพยานหลักฐานเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่

นางชีนสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สอบถามว่า สรุปสาระสำคัญของพยานหลักฐานตามความในวรรคสองเป็นการสรุปด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร นอกจากนี้ ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิขอคัดสำเนาและขอให้รับรองสำเนาสรุปสาระสำคัญของพยานหลักฐานดังกล่าวได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ถูกกล่าวหาจะขอให้มีการสรุปสาระสำคัญของพยานหลักฐานในรูปแบบใดก็ได้ตามที่ต้องการ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ที่ผ่านมาผู้ถูกกล่าวหาร้องขอเข้าตรวจดูและคัดสำเนาพยานหลักฐานเพื่อนำไปดำเนินการคดีกับผู้กล่าวหา เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวความในร่างมาตรานี้จึงควรมีการกำหนดมาตรการและกลไกในการคุ้มครองผู้กล่าวหาไว้ด้วย

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสอบถามว่า ความในร่างมาตราใดที่กำหนดให้ต้องมีการระบุชื่อและที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหาไว้ในคำกล่าวหา

นางชีนสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๔๘ จะมีการกำหนดให้มีการระบุชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาไว้ในคำกล่าวหา

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้มีการระบุชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาในคำกล่าวหาอาจทำให้เกิดอันตรายต่อผู้กล่าวหาได้ และอาจทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีโอกาสได้ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตลดน้อยลง เพราะไม่มีผู้ใดกล้าที่จะมายื่นคำกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

นางขึ้นสูมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การระบุชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาในคำกล่าวหาที่มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบการทุจริตได้ทั้งในกรณีที่มีการกล่าวหาโดยผู้กล่าวหาและกรณีที่ไม่มีการกล่าวหาแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตด้วยตนเอง

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๔๘ ไม่ควรกำหนดให้มีการระบุชื่อหรือที่อยู่ของผู้กล่าวหาไว้ในคำกล่าวหา เพราะอาจทำให้ข้อมูลของผู้กล่าวหาไม่เป็นความลับซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้กล่าวหา ทั้งนี้ อาจกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ปกปิดชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาไว้เป็นความลับ

นางขึ้นสูมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๒๗ กำหนดห้ามกรรมการ ป.ป.ช. เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช.เปิดเผยข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของผู้กล่าวหา ผู้แจ้งเบาะแส และผู้ซึ่งเป็นพยาน หรือกระทำการใดอันจะทำให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลดังกล่าวไว้แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๒๗ เป็นเรื่องของการห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลในกรณีทั่วไป และเสนอเพิ่มความเป็นพรรคสี่และพรรคห้าของร่างมาตรา ๔๘ ดังนี้

“ชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาให้สำนักงานจัดให้มีระบบในการจัดแจ้งไว้ในทะเบียนที่รักษาไว้เป็นความลับ ไม่ว่าจะกรณีใดจะเปิดเผยทะเบียนดังกล่าวมิได้ และให้ลบชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาออกจากหนังสือกล่าวหา

หนังสือกล่าวหาที่ไม่ปรากฏชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา ถ้ามีรายละเอียดตาม (๓) แล้วคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะปฏิเสธไม่รับไว้พิจารณาไม่ได้”

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ไม่ว่ากรณีใดจะเปิดเผยมิได้” ในวรรคสาม ของร่างมาตรา ๔๘ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ จะส่งผลกระทบต่อภาระของผู้กล่าวหาเป็นพยานบุคคลในชั้นการพิจารณาของศาลหรือไม่อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถระบุผู้กล่าวหาเป็นพยานบุคคลในชั้นการพิจารณาของศาลได้ แต่จะต้องไม่มีการเปิดเผยว่าพยานบุคคลดังกล่าวเป็นผู้กล่าวหา

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า พยานบุคคลต้องเบิกความต่อศาลตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งพยานบุคคลที่เป็นผู้กล่าวหาจะต้องเบิกความว่าตนเป็นผู้กล่าวหา

ประธานกรรมการกล่าวว่า พยานบุคคลที่เป็นผู้กล่าวหาจะต้องเบิกความในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดเท่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องเบิกความว่าตนเป็นผู้กล่าวหา

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า ความว่า “ไม่ว่ากรณีใดจะเปิดเผยทะเบียนดังกล่าวไม่ได้” ในวรรคสี่ที่เพิ่มขึ้นใหม่ อาจเป็นหลักเกณฑ์ที่แข็งเกินไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า การห้ามมิให้เปิดเผยไม่ว่ากรณีใดตามที่กำหนดไว้ในวรรคสี่ที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นการกำหนดห้ามมิให้เปิดเผยชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาเท่านั้น ดังนั้น เพื่อความชัดเจนจึงเสนอแก้ไขความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๔๘ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้ “ชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาให้สำนักงานจัดให้มีระบบในการจดแจ้งไว้ในทะเบียนที่รักษาไว้เป็นความลับ และไม่ว่ากรณีใดจะเปิดเผยทะเบียนดังกล่าวไม่ได้ และให้ลบชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาออกจากหนังสือกล่าวหานั้น”

- มีกรรมการสอบถามว่า การกำหนดให้มีการนำคำกล่าวหาที่ระบุชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาไปแยกเก็บไว้เป็นความลับ จะเพียงพอต่อการคุ้มครองผู้กล่าวหาหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้มีการนำคำกล่าวหาที่ระบุชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาไปแยกเก็บไว้เป็นความลับ ไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองผู้กล่าวหา เพราะในชั้นการพิจารณาของศาลจะต้องมีการนำคำกล่าวหาไปเป็นพยานเอกสารด้วย ในส่วนของคำกล่าวหาที่มีการปกปิดชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา ศาลก็น่าจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ศาลจะรับฟังข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวน หรือที่มีการนำมาไต่สวนเพิ่มเติมเป็นสิ่งสำคัญ โดยไม่ได้คำนึงถึงการปกปิดชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ที่ผ่านมาได้มีการเปิดเผยชื่อผู้กล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ จึงควรกำหนดให้มีการปกปิดชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาตั้งแต่มีการรับคำกล่าวหา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๔๘ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้ “ให้สำนักงานจัดให้มีระบบในการจดแจ้งชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาไว้ในทะเบียนที่รักษาไว้เป็นความลับ และไม่ว่ากรณีใดจะเปิดเผยทะเบียนดังกล่าวไม่ได้ และให้ลบชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาออกจากหนังสือกล่าวหานั้น”

- มีกรรมการสอบถามว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนและมีมติแล้วจะต้องแจ้งให้ผู้กล่าวหาทราบผลการลงมติด้วย แต่เมื่อมีการกำหนดให้มีการปกปิดชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะแจ้งผลการลงมติไปให้ผู้กล่าวหาทราบได้อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีดังกล่าวคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็จะต้องไปตรวจสอบทะเบียนว่าเรื่องดังกล่าวผู้ใดเป็นผู้กล่าวหา และแจ้งผลการลงมติให้ผู้กล่าวหาดังกล่าวทราบ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในชั้นการพิจารณาของศาล พนักงานอัยการจะต้องนำผู้กล่าวหาไปเบิกความเป็นพยานบุคคลด้วย เพราะพยานบุคคลดังกล่าวเป็นพยานชั้นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในบางกรณีก็ไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องนำผู้กล่าวหาไปเป็นพยานบุคคลในชั้นการพิจารณาของศาล

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้มีการปกปิดชื่อผู้กล่าวหาอาจทำให้เกิดการกลั่นแกล้งกันได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อได้รับคำกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องดำเนินการตรวจสอบเบื้องต้นก่อนว่าเรื่องดังกล่าวมีข้อเท็จจริงเบื้องต้นอย่างไร หากเห็นว่าเป็นเรื่องกลั่นแกล้งกัน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็จะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๘ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบเมื่อได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๖๖ แล้ว ท่อนชี้แจงแก่ผู้ถูกกล่าวหาผู้มีสิทธิเข้าตรวจดูพยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนหรือสำนวนการไต่สวนเบื้องต้นได้ เพื่อประท้วงท่อนชี้แจงแก่ผู้ถูกกล่าวหา เว้นแต่เป็นคำกล่าวหา บันทึกปากคำบุคคลหรือบันทึกความเห็นหรือพยานหลักฐานใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นตามข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ผู้ถูกกล่าวหาจะเข้าตรวจดูไม่ได้

ในกรณีพยานหลักฐานใดถ้าเปิดเผยแล้วอาจทำให้มีผลกระทบต่อความปลอดภัยของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะในฐานะใดๆ หรือประท้วงต่อสาระสำคัญของสำนวนการไต่สวน หรือขอให้ท่อนไต่สวนไม่มีประสิทธิภาพ หรือพยานหลักฐานนั้นปรากฏข้อมูลส่วนบุคคลหรือเป็นเอกสารลับของทางราชการผู้ถูกกล่าวหาจะเข้าตรวจดูพยานหลักฐานนั้นไม่ได้ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะขอให้พนักงานไต่สวนสรุปสาระสำคัญของพยานหลักฐานดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เปิดเผยชื่อ ตำแหน่งและที่อยู่ของบุคคลหรือพยานบุคคลดังกล่าว

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเข้าตรวจดูหรือคัดสำเนาพยานหลักฐานให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

๒. เพิ่มความเป็นวรรคสี่และวรรคห้าของร่างมาตรา ๔๘ ดังนี้

“ให้สำนักงานจัดให้มีระบบในการจดแจ้งชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาไว้ในทะเบียนที่รักษาไว้เป็นความลับ และไม่ว่ากรณีใดๆจะเปิดเผยทะเบียนดังกล่าวไม่ได้ และให้ลบชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาออกจากหนังสือกล่าวหานั้น

หนังสือกล่าวหาที่ไม่ปรากฏชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา ถ้ามีรายละเอียดตาม (๓) แล้วคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะปฏิเสธไม่รับไว้พิจารณาไม่ได้”

มาตรา ๖๙

“มาตรา ๖๙ ในการชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาและการให้ปากคำของผู้ถูกกล่าวหาให้มีสิทธิ นำทนายความหรือบุคคลซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไว้วางใจเข้าฟังในการชี้แจงหรือให้ปากคำของตนได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจธานี ผู้ช่วยเลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ชี้แจงว่า คณะกรรมาธิการการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า การชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาในสำนวนการไต่สวนคดีทุจริต กำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาผู้มีสิทธิที่จะนำทนายความเข้ามาร่วมรับฟังได้ซึ่งต่างจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่ต้องจัดหาทนายความให้กรณีที่เป็นคดีที่มีโทษประหารชีวิตหรือมีโทษจำคุก ซึ่งอาจนำไปสู่ประเด็นความชอบด้วยกฎหมายของกระบวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น จึงควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการจัดหาทนายความให้กับผู้ถูกกล่าวหา เช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

นางชื่นสุมน นิเวทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้เป็นหลักการเดิมที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ไม่ได้กำหนดให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสอบถามและตั้งทนายความให้กับจำเลย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การดำเนินคดีอาญาทั่วไปมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่สามารถหาทนายความมาแก้ต่างคดีให้ได้ จึงกำหนดให้พนักงานสอบสวน หรือศาลมีหน้าที่ที่จะต้องสอบถามและตั้งทนายความให้กับผู้ต้องหา หรือจำเลย แต่ในคดีทุจริตผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยมีความสามารถในการหาทนายความได้ จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดให้มีการสอบถามและตั้งทนายความให้ ความในร่างมาตรานี้จึงควรคงไว้ตามเดิม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๐

“มาตรา ๗๐ ในการไต่สวน หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการให้ผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจจะก่อความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งพักราชการหรือพักงาน เพื่อรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหากผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาได้สั่งพักราชการหรือพักงาน แล้วต่อมาผลการไต่สวนปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบเพื่อดำเนินการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหากลับเข้ารับราชการหรือทำงานในตำแหน่งเดิม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า หลักการในร่างมาตรานี้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้เป็นหลักการเดิมที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ ผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ชี้แจงว่า คณะกรรมาธิการการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติไต่สวนข้อเท็จจริงหรือแจ้งข้อกล่าวหา นอกจากจะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาถูกสั่งพักราชการแล้ว ยังมีผลถึงการพิจารณาคัดเลือก แต่งตั้งหรือเลื่อนตำแหน่งด้วย ในขณะที่การพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่เป็นที่ยุติจึงกระทบต่อสิทธิของบุคคล ดังนั้น จึงควรพิจารณาสถิติของผู้ที่ถูกไต่สวนและไม่ได้รับการพิจารณาคัดเลือก แต่งตั้งหรือเลื่อนตำแหน่งว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่กระทำความผิดจริงหรือไม่ หากสถิติส่วนใหญ่พบว่าไม่ได้กระทำความผิดก็ควรดำเนินการให้เป็นความลับเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ในการได้รับการพิจารณาคัดเลือก แต่งตั้งหรือเลื่อนตำแหน่ง

ที่ประชุมแสดงความเห็นและสอบถาม ดังนี้

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสอบถามว่า กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งพักราชการหรือพักงานแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาไม่ดำเนินการสั่งพักราชการหรือพักงานจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีดังกล่าวยังไม่เคยเกิดขึ้นในทางปฏิบัติ และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๐ ในบทว่าไต่สวน ทบทวนคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นตามมาตรา ๖๖ และเห็นว่าการให้ผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจจะก่อความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนต่อไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งพักราชการหรือพักงาน เพื่อรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหากผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาได้สั่งพักราชการหรือพักงาน แล้วต่อมาผลการไต่สวนปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบเพื่อดำเนินการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหา กลับเข้ารับราชการหรือทำงานในตำแหน่งเดิม

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องวินิจฉัยหรือมีความเห็นให้แล้วเสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันที่ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชา เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่มีคำวินิจฉัยหรือมีความเห็น ให้ผู้บังคับบัญชายกเลิกคำสั่งพักราชการหรือพักงานนั้น”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาสั่งย้ายออกจากตำแหน่งหน้าที่เดิมน่าจะเหมาะสมกว่าการกำหนดให้สั่งพักราชการหรือพักงาน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในบทว่าไต่สวน ทบทวนคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นตามมาตรา ๖๖ และเห็นว่าการให้ผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป อาจจะก่อความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนต่อไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อพิจารณาย้ายผู้ถูกกล่าวหาออกจากตำแหน่งหรือสั่งพักราชการหรือพักงาน เพื่อรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหากผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาได้สั่งพักราชการหรือพักงาน แล้วต่อมาผลการไต่สวนปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบเพื่อดำเนินการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหา กลับเข้ารับราชการหรือทำงานในตำแหน่งเดิม”

- มีที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแสดงความเห็นว่า ควรนำความในมาตรา ๒๓๕ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดไว้ว่า “เมื่อศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา” มาใช้เทียบเคียงในการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรานี้ และสอบถามว่า การหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามความในมาตรา ๒๓๕ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ กับการพักราชการหรือพักงานในร่างมาตรานี้ มีความแตกต่างกันอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความมุ่งหมายของมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ นั้นมุ่งหมายให้ใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเพียงทำความเห็นเสนอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัยเท่านั้น ดังนั้น ในกรณีของมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ จึงไม่นำมาใช้บังคับกับกรณีที่ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๗๐ จะเป็นกรณีที่อยู่ในระหว่างการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งหากผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น ผู้ถูกกล่าวหาเป็นรัฐมนตรี ผู้บังคับบัญชาของรัฐมนตรี คือ นายกรัฐมนตรี ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องให้นายกรัฐมนตรีซึ่งถือเป็นผู้บังคับบัญชาสั่งให้รัฐมนตรีคนดังกล่าวพักราชการได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การดำเนินการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น จะมีบทบัญญัติต่างหาก ส่วนกรณีของร่างมาตรา ๗๐ นั้น เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงต้องบัญญัติให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้พักราชการได้ ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนไม่ได้บัญญัติให้อำนาจแก่ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาหยุดปฏิบัติหน้าที่ได้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ในระหว่างการไต่สวน หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. พบว่า การให้ผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจจะก่อความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวน ให้ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งพักราชการหรือพักงานจะมีความเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่ได้มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหา มีความผิดตามข้อกล่าวหาแต่อย่างใด

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๗๐ นำหลักการมาจากมาตรา ๙๐ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นมาตราที่บัญญัติอยู่ในหมวดว่าด้วยการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น ร่างมาตรา ๗๐ ควรบัญญัติให้มีความชัดเจนว่าเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในศาลไต่สวนคดีกรณี ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นตามมาตรา ๖๖ และเห็นว่าการให้ผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป อาจจะก่อความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนต่อไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อพิจารณาย้ายผู้ถูกกล่าวหาออกจากตำแหน่งเป็นการชั่วคราว หรือสั่งพักราชการหรือพักงานตามควรแก่กรณี เพื่อรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหากผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาได้สั่งย้ายผู้ถูกกล่าวหาออกจากตำแหน่งเป็นการชั่วคราว พักราชการหรือพักงาน แล้วต่อมาผลการไต่สวนปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบเพื่อดำเนินการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหากลับเข้ารับราชการหรือทำงานในตำแหน่งเดิม”

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ความในร่างมาตรา ๗๐ นั้น ได้บัญญัติอยู่ในหมวดทั่วไป ซึ่งเป็นการบัญญัติเกี่ยวกับภาพรวมทั้งหมดของการไต่สวน โดยจะมีร่างมาตราที่ใช้บังคับกับการไต่สวนที่ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหาในทุกตำแหน่ง และในบางมาตราจะเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับเฉพาะกับผู้ถูกกล่าวหาในบางตำแหน่งเท่านั้น โดยจะแยกตามลักษณะแห่งการกระทำความผิด เช่น ในกรณีที่มีการกล่าวหาว่า ร่ำรวยผิดปกติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ อีกครั้งหนึ่ง เนื่องจาก

การดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาในแต่ละตำแหน่งจะมีกระบวนการ วิธีการ และขั้นตอนในการไต่สวนที่แตกต่างกัน โดยจะไปแยกบัญญัติถึงกระบวนการไต่สวนในแต่ละกรณีไว้ในหมวดว่าด้วยการดำเนินการกรณีร้ายแรงผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรแยกบทบัญญัติว่าด้วยการไต่สวนที่ใช้บังคับทั่วไปกับผู้ถูกกล่าวหาในทุกตำแหน่งไว้ต่างหากจากบทบัญญัติว่าด้วยการไต่สวนที่ใช้บังคับเฉพาะในแต่ละตำแหน่งออกจากกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๗๐ แล้วเห็นว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับการไต่สวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น ควรนำร่างมาตรา ๗๐ ไปบัญญัติไว้ในหมวดว่าด้วยการไต่สวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้นำความในร่างมาตรา ๗๐ ไปบัญญัติไว้ในหมวดว่าด้วยการไต่สวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๐ ในบทว่าด้วยการไต่สวนบทที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นตามมาตรา ๖๖ และเห็นว่าการให้ผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจจะก่อความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนต่อไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อพิจารณาย้ายผู้ถูกกล่าวหาออกจากตำแหน่งเป็นการชั่วคราวหรือสั่งพักราชการหรือพักงานตามควรแก่กรณี เพื่อรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหากผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาได้ส่งย้ายผู้ถูกกล่าวหาออกจากตำแหน่งเป็นการชั่วคราว พักราชการหรือพักงาน แล้วต่อมาผลการไต่สวนปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบเพื่อดำเนินการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหากลับเข้ารับราชการหรือทำงานในตำแหน่งเดิม

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องวินิจฉัยหรือมีความเห็นให้แล้วเสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันที่ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชา เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่มีคำวินิจฉัยหรือมีความเห็น ให้ผู้บังคับบัญชายกเลิกคำสั่งพักราชการหรือพักงานนั้น”

มาตรา ๗๑

“มาตรา ๗๑ เพื่อประโยชน์ในการไต่สวนคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจนำพยานหลักฐาน ที่ได้จากการไต่สวนหรือพยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศคดีใดคดีหนึ่ง มาใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบสำนวนการไต่สวนที่เกี่ยวข้องได้ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการมิได้พยานหลักฐานดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาจะไม่อาจทราบถึงข้อเท็จจริงเพื่อพิสูจน์การกระทำความผิดได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๗๑ คณะกรรมาธิการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะและรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีข้อเสนอว่า ควรกำหนดหลักเกณฑ์ว่าการได้มาซึ่งพยานหลักฐานจากต่างประเทศนั้น ต้องได้พยานหลักฐานมาโดยวิธีการที่มีกฎหมายบัญญัติรองรับชัดเจน โดยต้องมีขั้นตอนและวิธีการเพื่อดำเนินการตรวจสอบว่าพยานหลักฐานที่ได้มานั้น มีกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาต่อสู้โต้แย้งได้อย่างเต็มที่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับประเด็นการขอความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ ตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่อง

ทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ในกรณีที่น่าเอาคำเบิกความของพยานที่อยู่ในต่างประเทศมาใช้ประกอบการพิจารณาคดี โดยไม่เปิดโอกาสให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้ซักค้านพยานดังกล่าว เป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศนั้น ต้องนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม กล่าวคือ หากบทบัญญัติเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานใด ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติให้สามารถรับฟังได้ การรับฟังพยานหลักฐานจากต่างประเทศดังกล่าวก็สามารถรับฟังได้ และสามารถนำมาใช้ประกอบการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานในชั้นศาล ศาลจะมีวิธีในการพิจารณาในเรื่องการขังนำพยานหลักฐานอยู่แล้ว สำหรับกระบวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ควรนำพยานหลักฐานดังกล่าวมาเป็นต้นเรื่องในการดำเนินการไต่สวนได้ แต่ต้องดำเนินการไต่สวนเพื่อหาพยานหลักฐานใหม่ ดังนั้น ความในร่างมาตรา ๗๑ จึงไม่ความจำเป็นต้องบัญญัติไว้ เสนอตัดความในร่างมาตรา ๗๑ ออกทั้งมาตรา

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ กล่าวว่า การรับฟังพยานหลักฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศนั้น เป็นพยานหลักฐานในคดีที่ศาลต่างประเทศได้มีการตัดสินเสร็จแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถที่จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อใช้ประกอบการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ โดยไม่ต้องเริ่มกระบวนการไต่สวนพยานหลักฐานดังกล่าวอีก และจะส่งผลทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนได้อย่างรวดเร็ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถนำพยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศมารับฟังเป็นพยานหลักฐานในการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เลย จะเป็นการบัญญัติที่ขัดกับหลักการให้ความยุติธรรมกับคู่ความทุกฝ่าย กล่าวคือ คู่ความหรือผู้ถูกกล่าวหาอีกฝ่ายหนึ่งไม่สามารถนำสืบหักล้างพยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศได้เลย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๗๑ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๗๒

“มาตรา ๗๒ ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าพยานหลักฐานใดในสำนวนการไต่สวนซึ่งต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบพยานในภายหลัง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการสืบพยานหลักฐานนั้นไว้ทันทีได้ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า การบัญญัติตามร่างมาตรา ๗๒ เป็นการบัญญัติที่ให้อำนาจแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งแจ้งว่า การบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ มีคำสั่งให้สืบพยานหลักฐานนั้นไว้ทันทีได้ตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๗๒ นั้น เป็นการบัญญัติที่มีความ สอดคล้องกับมาตรา ๒๗ ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ และ ร่างมาตรา ๑๖ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๓

“มาตรา ๗๓ เมื่อดำเนินการไต่สวนเสร็จแล้ว ให้จัดทำสำนวนการไต่สวน เสนอต่อ ประธานกรรมการ โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและตำแหน่งหน้าที่ของผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหา
- (๒) เรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหา คำแก้ข้อกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องซึ่งได้จากการ

ไต่สวน

- (๔) เหตุผลในการพิจารณาวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๕) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๖) สรุปความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา

เมื่อประธานกรรมการได้รับสำนวนการไต่สวนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้จัดให้มีการประชุม คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาภายในสิบห้าวัน

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้ในการจัดทำรายงานการไต่สวนเบื้องต้นโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า การพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายหรือไม่ ว่าจะต้องกระทำทุกวัน

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า การนั่งพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมนั้น จะกำหนดให้ศาลต้องพิจารณาคดี อย่างต่อเนื่อง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่ ในกรณีที่บุคคลไปกลั่นแกล้งเพื่อกล่าวหาว่าผู้ใดกระทำ ทุจริตต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรมีบทบัญญัติเอาผิดกับบุคคลที่ไปร้องเท็จด้วย หากต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีมูลความผิด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีเอาผิดกับบุคคลที่ไปร้องเท็จ จะไปบัญญัติไว้ในบทกำหนดโทษ โดยมีบทบัญญัติเพื่อเอาผิดและลงโทษแก่บุคคลที่ไปร้องเท็จด้วย

นอกจากนี้ การนัดประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาสำนวนการไต่สวนเรื่องใด อาจไม่จำเป็นต้องพิจารณาเรียงลำดับสำนวนที่ส่งมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. เสมอไป เนื่องจากสำนวน การไต่สวนบางเรื่องอาจมีผลกระทบต่อประโยชน์ของรัฐหรือประโยชน์ของประชาชน คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจหยิบยกเรื่องดังกล่าวขึ้นมาพิจารณาก่อนก็ได้ ประกอบกับในปัจจุบันมีการร้องเรียนมายัง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. และยังมีเรื่องค้างพิจารณาอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น การบัญญัติให้มีการประชุม คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวนการไต่สวน เป็นการกำหนดระยะเวลาที่นานเกินไป ดังนั้น จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๓ เมื่อดำเนินการไต่สวนเสร็จแล้ว ให้จัดทำสำนวนการไต่สวน เสนอต่อ **พรรคชน**คณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและตำแหน่งหน้าที่ของ **ผู้กล่าวหา**และผู้ถูกกล่าวหา
- (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหา คำแก้ข้อกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องซึ่งได้จากการไต่สวน
- (๔) เหตุผลในการพิจารณาวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๕) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๖) สรุปความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา

เมื่อพรรคชนพรรคการเมืองให้มีการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาสำนวนการไต่สวนเพื่อ
มีมติโดยเร็ว ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวนการไต่สวน**พรรคชนพรรคการเมืองแล้ว ให้จัดให้มีพรรค**
พรรคชนพรรคการเมือง ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาสำนวนการไต่สวน แต่วันแต่จะได้มีการนัดหมายให้มีการประชุม
ทุกวันอยู่แล้วและมีเรื่องอื่นค้างพิจารณาอยู่

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้ในการจัดทำรายงานการไต่สวนเบื้องต้นด้วยโดยอนุโลม”

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนการไต่สวนตามลำดับที่ได้รับสำนวนนั้น แต่ในกรณีที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเรื่องใดกระทบถึงประโยชน์ของรัฐหรือประชาชนอย่างร้ายแรง จะยับยั้งขึ้น พิจารณาก่อนก็ได้”

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า การบัญญัติเพิ่มความตอนท้ายของร่างมาตรา ๗๓ วรรคสอง ความว่า “แต่วันแต่จะได้มีการนัดหมายให้มีการประชุมทุกวันอยู่แล้วและมีเรื่องอื่นค้างพิจารณาอยู่” มีความมุ่งหมายอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า การเพิ่มความดังกล่าวไว้ในร่างมาตรา ๗๓ วรรคสอง นั้น เป็นการเน้นย้ำว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องทำงานและมีการประชุมทุกวัน ในกรณีที่มีเรื่องค้างพิจารณาอยู่ เป็นจำนวนมาก

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถเรียกประชุมได้ภายในเจ็ดวัน ควรมีการ บัญญัติเพื่อหาทางออกให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เช่นเดียวกับกรณีร่างมาตรา ๑๕ ของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ซึ่งเป็นกรณี ที่เกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาของศาล หากมีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ก็ให้ศาล สามารถเลื่อนการพิจารณาออกไปได้ โดยไม่ต้องพิจารณาคดีอย่างต่อเนื่องก็ได้ และสอบถามว่า มีบทบัญญัติ เกี่ยวกับการกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการไต่สวนก่อนส่งสำนวนการไต่สวนให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขาธิการอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการไต่สวนก่อนส่ง

สำนวนการไต่สวนให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดระยะเวลาให้ดำเนินการไต่สวนให้แล้วเสร็จภายใน สามสิบวันก่อนส่งสำนวนการไต่สวนแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช.

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ควรมีบทบัญญัติเกี่ยวกับบังคับให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเร่งไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในอายุความด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในเรื่องการดำเนินคดีภายในอายุความนั้น ได้บัญญัติไว้ใน ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และมีบัญญัติโทษไว้ในกรณีที่ไม่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ดำเนินการไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในอายุความด้วย อย่างไรก็ตาม ในเรื่องการขาดอายุความในการ ดำเนินคดีนั้น บางกรณีมิใช่เป็นความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจากบางคดีคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจเพิ่งได้รับเรื่องร้องเรียนเมื่อคดีดังกล่าวใกล้ขาดอายุความแล้ว ดังนั้น คดีที่ขาดอายุความในลักษณะ ดังกล่าวมิใช่เป็นความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า การบัญญัติความไว้ในร่างมาตรา ๗๓ วรรคสอง ความว่า “ให้มีการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาสำนวนการไต่สวนเพื่อมีมติโดยเร็ว ซึ่งต้อง ไม่ช้ากว่าเจ็ดวัน...” นั้น หมายความว่าอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดระยะเวลาไว้เจ็ดวันนั้น หมายความว่าให้คณะกรรมการ เรียกประชุมเท่านั้น มิได้หมายความว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องมีมติชี้มูลความผิดภายในเจ็ดวัน แต่อย่างใด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๓ เมื่อดำเนินการไต่สวนเสร็จแล้ว ให้จัดทำสำนวนการไต่สวน เสนอต่อ ประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตบสวทและผู้ถูกกล่าวหา
- (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหา คำแก้ข้อกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องซึ่งได้จากการไต่สวน
- (๔) เหตุผลในการพิจารณาวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๕) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๖) สรุปความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกกล่าวหา

เมื่อประธานกรรมการให้มีการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาสำนวนการไต่สวนเพื่อ มีมติโดยเร็ว ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่รับสำนวนการไต่สวนตบสวทหนึ่งแล้ว ให้สัดให้สัดทวประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาทบสวทในสัปดาห์วัน เว้นแต่จะได้มีการนัดหมายให้มีการประชุม ทุกวันอยู่แล้วและมีเรื่องอื่นค้างพิจารณาอยู่

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้ในการจัดทำรายงานการไต่สวนเบื้องต้นด้วยโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนการไต่สวนตามลำดับที่ได้รับสำนวนนั้น แต่ในกรณีที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเรื่องใดกระทบถึงประโยชน์ของรัฐหรือประชาชนอย่างร้ายแรง จะหยิบยกขึ้น พิจารณาก่อนก็ได้”

มาตรา ๗๔

“มาตรา ๗๔ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนการไต่สวนแล้วมีมติว่าข้อกล่าวหาใด ไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาเป็นอันตกไป ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ามีมูลความผิด ให้ดำเนินการทางคดีและดำเนินการทางวินัยต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

นางชีนุสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๗๔ ได้มีการปรับแก้ไขโดยบัญญัติไว้ในลักษณะกว้างๆ ซึ่งแต่เดิมเรื่องดังกล่าวจะไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๐๖ ส่วนการจะดำเนินการคดีอย่างไรให้พิจารณาตามหมวดเกี่ยวกับความผิดนั้นๆ

ประธานกรรมการเสนอตัดความในร่างมาตรา ๗๔ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๗๔ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๗๕

“มาตรา ๗๕ ในการไต่สวนเพื่อดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด ในความผิดที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ดำเนินการตามบทบัญญัติในหมวดนี้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดความในร่างมาตรา ๗๕ ออกทั้งมาตรา โดยให้นำเนื้อหาในร่างมาตรา ๗๕ ไปบัญญัติไว้ในหมวดที่เพิ่มขึ้นใหม่เกี่ยวกับการร่วมมือกับต่างประเทศ โดยรวบรวมบทบัญญัติที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความประสงค์จะให้มีอำนาจดำเนินการนอกราชอาณาจักร

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๗๕ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๗๕/๑

“มาตรา ๗๕/๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณามีมติตามมาตรา ๗๔ ว่าข้อกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐใดมีมูลความผิดทางวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ หากยังมีได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีพยานหลักฐานใหม่ อันแสดงได้ว่ามิได้มีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหา สามารถยื่นเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา ทบทวนมติดังกล่าวได้

ทั้งนี้ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้ว เห็นว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจลงมติเพื่อยกกลับมติของตนที่มีขึ้นตามมาตรา ๗๔ ได้ โดยให้ใช้คะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่”

ประเด็นการพิจารณา

นางชีนุสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๗๕/๑ ได้มีการยกร่างขึ้นมาตามข้อสังเกตของ ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม ร่างมาตรา ๗๕/๑ ควรนำไปบัญญัติไว้ในส่วนของการ ดำเนินการทางวินัยจะมีความเหมาะสมมากกว่า

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรา ๗๕/๑ ออกทั้งมาตรา โดยให้นำบทบัญญัติ ร่างมาตรา ๗๕/๑ ไปบัญญัติเชื่อมโยงกับร่างมาตรา ๗๔ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้นำร่างมาตรา ๗๔ ไปบัญญัติ ไว้ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย

นอกจากนี้ หากผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพยานหลักฐานอันแสดงว่าเขาไม่ได้กระทำความผิดมายื่นต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรกำหนดว่าสามารถให้ยื่นเมื่อใดก็ได้ แม้ได้ส่งเรื่องไปให้ผู้บังคับบัญชา เพื่อลงโทษแล้ว ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาพยานหลักฐานนั้นแล้วเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำ ความผิดจริง ก็มีอำนาจกลับคำวินิจฉัยของตนได้ ถ้าผู้บังคับบัญชาลงโทษไปแล้ว ก็ให้แจ้งผู้บังคับบัญชา แก่ไขคำสั่งใหม่ได้

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ กล่าวว่า หากกรณีที่ผู้บังคับบัญชาลงโทษทางวินัยแก่ ผู้ถูกกล่าวหาแล้ว จะมีกระบวนการเยียวยาอย่างไรให้แก่ผู้ถูกกล่าวหา หากภายหลังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดตามที่มีการกล่าวหา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เนื่องจากในปัจจุบันในการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ผู้บังคับบัญชาต้องยึดถือสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการลงโทษทางวินัย ไม่สามารถพิจารณาหรือมีความเห็นไปทางอื่นได้ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ได้แต่โทษทางวินัย เท่านั้น ไม่สามารถอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงได้ ประกอบกับการให้ผู้บังคับบัญชายึดถือสำนวนการไต่สวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการลงโทษทางวินัย เพราะหากเปิดโอกาสให้หน่วยงานต้นสังกัดสามารถ สอบสวนทางวินัยใหม่ได้ จะเกิดกรณีที่ผู้บังคับบัญชาให้ความช่วยเหลือผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้อยู่ใต้บังคับ บัญชาของตนได้ ในอดีตที่ผ่านมาเคยเกิดกรณีที่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยจากผู้บังคับบัญชาตามสำนวน การไต่สวนชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง และศาลปกครองได้มี คำวินิจฉัยเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าว ส่งผลให้เกิดปัญหาในการตีความว่า การชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อันทำให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องถูกลงโทษทางวินัยนั้น เป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งในกรณีดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. มองว่าเป็นการใช้อำนาจตาม รัฐธรรมนูญ ส่วนศาลปกครองมองว่าในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาถูกลงโทษทางวินัยนั้น คำสั่งลงโทษทางวินัยเป็น คำสั่งทางปกครอง จึงสามารถนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลปกครองได้ อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ได้รองรับสิทธิในการนำคดีขึ้นสู่ศาลได้ ดังนั้น แม้คดีใดจะไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาคดีของ ศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครอง คดีดังกล่าวก็อาจอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรม เว้นแต่ รัฐธรรมนูญบัญญัติว่าเรื่องใดเป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ และให้คำวินิจฉัยขององค์กรอิสระใดเป็น ที่สุดเท่านั้น การกระทำดังกล่าวจึงจะถือว่าเป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญอันไม่อยู่ในอำนาจการ พิจารณาของศาล

นางขึ้นสมน นิเวทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กล่าวว่า ในการลงโทษทางวินัยมีประเด็นที่ควรพิจารณาคือ การทบทวน คำวินิจฉัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล หากมีมูลความผิดทางอาญา คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งรายงานและสำนวนการไต่สวน หรือสำนวนการไต่สวนและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไป ยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีอาญาในศาลที่มีอำนาจ ขณะเดียวกันก็จะส่งรายงานและสำนวนการไต่สวน

หรือสำนวนการไต่สวนและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อ
ดำเนินการทางวินัยต่อไปด้วย ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีบางกรณีศาลอาญาพิจารณาแล้วเห็นว่า
ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิด ผู้ถูกกล่าวหาจะดำเนินการร้องขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาทบทวน
อีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากอาศัยข้อเท็จจริงอย่างเดียวกันในการลงโทษทางวินัย ที่ผ่านมาทางคณะกรรมการ
ป.ป.ช. อ้างว่าในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่มี
มาตราใดที่บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาทบทวนมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในเรื่องที่ได้
ได้ชี้มูลและสั่งลงโทษทางวินัยไปแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่รับพิจารณาทบทวน จะมีแนวทางในการ
ดำเนินการเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากศาลยกฟ้องด้วยเหตุเทคนิคทางกฎหมาย เช่น ฟ้องซ้ำ คดีขาด
อายุความ หรือกรณียกฟ้องเพราะมีเหตุอันควรสงสัยจึงยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย กรณีดังกล่าว
ไม่ส่งผลกระทบต่อกรดำเนินการทางวินัยก็ให้ลงโทษทางวินัยต่อไป แต่หากศาลพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา
ไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา จะต้องดำเนินการยกเลิกโทษทางวินัยด้วย ดังนั้น เสนอตัด
ร่างมาตรา ๗๕/๑ ออกทั้งมาตรา

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ร่างรัฐธรรมนูญ ตั้งข้อสังเกตว่า หากจะเรียงลำดับตามฐานความผิดควรเริ่มจากการดำเนินการกรณีทุจริต
ต่อหน้าที่ จากนั้นจึงเป็นการดำเนินการกรณีร้ายรอยผิดปกติ และสอบถามว่า กรณีที่รัฐมนตรีทุจริตต่อหน้าที่
และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนแล้วจะส่งรายงานและสำนวนการไต่สวน หรือสำนวนการไต่สวนและ
เอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งพักราชการ กรณีดังกล่าวอยู่ในหมวดใด

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๗๕/๑ คณะอนุกรรมการจะนำไป
บัญญัติไว้ในหมวดว่าด้วยการไต่สวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๗๕/๑ ออกทั้งมาตรา

หมวด ๒/๑ การดำเนินการกรณีร้ายรอยผิดปกติ

“หมวด ๒/๑

การดำเนินการกรณีร้ายรอยผิดปกติ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงใช้ชื่อหมวดว่า “การดำเนินการกรณีร้ายรอยผิดปกติ”

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า การใช้ชื่อหมวด “การดำเนินการกรณีร้ายรอยผิดปกติ” เป็นการ
เรียงลำดับหมวดตามฐานความผิดที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ นอกจากนี้ กรณีร้ายรอยผิดปกติมี
ลักษณะการไต่สวนที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากกรณีอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องบัญญัติเพิ่มเติมในหมวดนี้ว่า
ให้นำเรื่องการไต่สวนมาใช้โดยอนุโลม เว้นแต่ที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในหมวดนี้

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในการจัดหมวดหมู่ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนั้น เดิมมีการจัดหมวดหมู่อย่างไร จัดตามประเภทของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามฐานความผิด

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ได้มีการพิจารณาเรื่องการจัดหมวดหมู่ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... โดยเห็นว่าควรจัดหมวดหมู่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน จัดหมวดหมู่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ แต่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอนั้น น่าจะเป็นการจัดหมวดหมู่ตามลักษณะการปฏิบัติงานจึงทำให้ฐานความผิดปนกันกับประเภทของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งอาจทำให้เกิดความสับสนได้ คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงนำร่างที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอ นำมาจัดหมวดหมู่ใหม่ตามฐานความผิด

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ในการจัดหมวดหมู่ควรต้องมีความชัดเจน และครอบคลุมผู้ถูกกล่าวหาทุกประเภท

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรพิจารณาเนื้อหาในแต่ละมาตราให้แล้วเสร็จ จากนั้นจึงค่อยจัดหมวดหมู่อีกครั้งหนึ่ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๒/๑ การดำเนินการกรณีร้ายผิดปกติ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๕/๒

“มาตรา ๗๕/๒ ให้นำความในหมวด ๒ การไต่สวน มาใช้บังคับกับการไต่สวนและการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร้ายผิดปกติ ในหมวดนี้โดยอนุโลม เว้นแต่ในหมวดนี้มีบทบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เมื่อมีหมวด ๒ การไต่สวน เป็นบททั่วไปแล้วไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมียกร่างมาตรา ๗๕/๒ อีก

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในหมวด ๒/๑ นี้มีเรื่องการไต่สวนที่เป็นการเฉพาะหรือไม่

นางชื่นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ในหมวด ๒/๑ มีเรื่องการไต่สวนที่เป็นการเฉพาะ และมีการกำหนด

รายละเอียดพิเศษเป็นการเฉพาะเพิ่มเติม เช่น ในการกล่าวหาจะมีการระบุพฤติการณ์เป็นการเฉพาะ การยึดหรืออายัดทรัพย์สินจะมีการกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมจากร่างมาตรา ๖๕ ว่าทรัพย์สินใดที่สามารถยึดหรืออายัดได้ชั่วคราว หรือสามารถยึดหรืออายัดได้เป็นระยะเวลาานานเท่าใด และยังมีบัญญัติเพิ่มเติมเป็นพิเศษให้สามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินของบุคคลที่มีพฤติการณ์เป็นผู้ถือครองแทนผู้ถูกกล่าวหาได้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๖๕ เป็นเรื่องการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ใช่เรื่องการไต่สวนควรต้องย้ายไปไว้ในหมวดอื่น

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๖๕ เป็นการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายในระหว่างการไต่สวน

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายในระหว่างการไต่สวนไม่ถือว่าเป็นการไต่สวน การนำไปบัญญัติไว้ในหมวดว่าด้วยการไต่สวนจะทำให้เกิดการเขียนซ้ำจึงควรนำร่างมาตรา ๖๕ ออกจากหมวดว่าด้วยการไต่สวน

นายอัษฎกร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในหมวด ๒/๑ การดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติ ไม่มีการบัญญัติเกี่ยวกับการไต่สวนเป็นการเฉพาะเป็นกรณีพิเศษ แต่จะมีการบัญญัติเพิ่มเติมให้มีอำนาจเสริมในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินในระหว่างการไต่สวน หรือการยึดทรัพย์สินหลังจากศาลพิพากษาแล้วเท่านั้น ชื่อหมวดจึงอาจไม่เหมาะสม

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากจะใช้ชื่อ “หมวด ๒/๑ การดำเนินการกรณีร่ำรวยผิดปกติ” ควรต้องนำเรื่องการแจ้งรายการทรัพย์สินและหนี้สินมาบัญญัติไว้ในหมวดนี้ด้วย หรือแก้ไขชื่อหมวดเป็น “หมวด ๒/๑ การแจ้งรายการทรัพย์สินและหนี้สิน” เนื่องจากการร่ำรวยผิดปกติเป็นผลสืบเนื่องมาจากการแจ้งรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

นายอธิคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การแจ้งรายการทรัพย์สินและหนี้สินนั้น หากไม่แจ้งถือว่ามีความผิดตามกฎหมาย ดังนั้น การแจ้งรายการทรัพย์สินและหนี้สินจึงไม่ได้มีความผิดเฉพาะร่ำรวยผิดปกติเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า วัตถุประสงค์ในการแจ้งรายการทรัพย์สินและหนี้สินก็เพื่อดูฐานะว่าร่ำรวยผิดปกติหรือไม่ ดังนั้น การที่กฎหมายกำหนดว่าการไม่แจ้งรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือแจ้งรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ผิดไปจากความจริงเป็นความผิด เพราะจะทำให้การพิจารณาฐานะไม่ถูกต้อง

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ในการจัดหมวดหมู่อาจใช้วิธีการจัดหมวดหมู่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกำหนดให้เรื่องที่ทรัพย์สินต้องตกเป็นของแผ่นดิน อยู่ในหมวดว่าด้วยการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

นายอธิคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๗ การร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน นั้น มีฐานความผิดที่ทรัพย์สินต้องตกเป็นของแผ่นดินสองประเภทคือ ประเภทที่หนึ่งร่ำรวยผิดปกติ โดยพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง และประเภทที่สองทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ โดยพิจารณาจากรายการทรัพย์สินและหนี้สินเปรียบเทียบระหว่างก่อนการดำรงตำแหน่งและภายหลังการ

ดำรงตำแหน่ง เมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตัดเรื่องทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติดังเนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องเดียวกับร่ำรวยผิดปกติ คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงตัดชื่อหมวดว่าด้วยการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินออก ทั้งนี้ เห็นว่าแม้ว่า “ร่ำรวยผิดปกติ” จะหมายความรวมถึงการมีทรัพย์สินมากผิดปกติ การมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ การมีหนี้สินลดลงมากผิดปกติ หรือการได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบแล้ว การมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ และการมีหนี้สินลดลงมากผิดปกติ คือ การมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบ ได้นำกรณีร่ำรวยผิดปกติไว้ในหมวด ๓ การร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน และนำเรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ในหมวด ๕ การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแยกออกจากกันโดยไม่ได้นำมาบัญญัติรวมเป็นเรื่องเดียวกัน

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า เรื่องการตรวจสอบรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบเพราะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามหน้าที่ หรือการตรวจสอบเพราะถูกกล่าวหา แต่ผลจากการตรวจสอบคือการวินิจฉัยว่าร่ำรวยผิดปกติหรือไม่ ดังนั้น จึงมีเพียงการร่ำรวยผิดปกติ แต่ทั้งนี้การร่ำรวยผิดปกติเป็นคนละกรณีกับการทุจริตต่อหน้าที่

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า เพื่อให้เกิดความครอบคลุมในเรื่องประเภทของบุคคลและสามารถนำไปใช้ในกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องได้ เช่น การจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามรัฐธรรมนูญ การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม จึงควรมีบทนิยามที่รวมบุคคลทุกประเภทไว้ในที่เดียวกัน เช่น กำหนดบทนิยาม “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... มีการดำเนินการกับกลุ่มบุคคลในแต่ละตำแหน่ง เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ แตกต่างกันจึงต้องแยกบทนิยามออกจากกัน โดยกฎหมายแต่ละฉบับควรกำหนดบทนิยามของตนเองเป็นการเฉพาะไม่ควรนำบทนิยามในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ไปใช้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ได้เคยให้ความเห็นไว้ว่า ควรปรับโครงสร้างร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... โดยแยกหมวดหมู่ให้ชัดเจนว่าส่วนใดเป็นส่วนที่ใช้ในการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนใดเป็นส่วนที่ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในทางปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมาย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การแยกหมวดหมู่โดยใช้ประเภทของบุคคลมีข้อดีคือทำให้มีความชัดเจนว่ากลุ่มบุคคลใดต้องดำเนินการอย่างไร ข้อเสียคือหมวดจะยาว โดยอาจเรียงลำดับหมวดโดยเริ่มจากการได้ส่วน การแจ้งรายการทรัพย์สินและหนี้สิน การดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งเฉพาะและการดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นต้น

นายอริคม อินทุภูติ ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เสนอให้แยกหมวดหมู่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกำหนดเป็นหมวดว่าด้วยการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน หมวดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และหมวดว่าด้วยการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เป็นต้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตราร่างมาตรา ๗๕/๒ ออกทั้งมาตรา

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดี ที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์

